

รูปแบบการเสริมสร้างคุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน ชุมชนริมคลองลาดพร้าว

A MODEL FOR ENHANCING THE QUALITY OF CITIZENSHIP IN THE 21ST CENTURY CITIZENSHIP FOR CHILDREN AND YOUTH ALONG THE LADPRAO WATERSIDE'S COMMUNITY

เจนศึก โพธิศาสตร์^{1*}, พัดชา ดอกไม้², ไพบุญ วิริยะวัฒน์³ และ ณัฐกานต์ เรือนคำ⁴

Janesuk Potisart^{1*}, Patcha Dokmai², Paiboon Viriyavathana³ and Nutakarn Ruankum⁴

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาฟิสิกส์ วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย^{1*, 2, 3}

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู

กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย⁴

Physics Education, College of Education, Phranakhon Rajabhat University.

Bangkok, Thailand^{1*, 2, 3}

Elementary Education Program, College of Education, Phranakhon Rajabhat University.

Bangkok, Thailand⁴

Email: Drjanesuk@gmail.com^{1*}

Received: 2018-08-06

Revised: 2018-08-15

Accepted: 2018-09-13

บทคัดย่อ

การเสริมสร้างคุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชนชุมชนริมคลองลาดพร้าว มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบการเสริมสร้างคุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 และรูปแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของวิทยาลัยการฝึกหัดครูในการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นและสังคม โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยถอดบทเรียนจากการทำงานเชิงพื้นที่ในการเข้าศึกษาหาสาเหตุ ปัญหาของชุมชน เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ วางแผน ดำเนินการ แก้ไขปัญหาของชุมชนระหว่างกลุ่มคณะกรรมการทำงานหน่วยจัดการงานวิจัย (RMU) - คณะการ

ทำงานเชิงพื้นที่ (PARU) - นักศึกษา - ชุมชน อย่างมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า (1) รูปแบบการเสริมสร้างคุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 โดยถอดบทเรียนจากการทำงานเชิงพื้นที่ด้วยรูปแบบวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวางแผนระบบการบริหารจัดการพันธกิจสัมพันธ์กับสังคม (Plan) ขั้นลงพื้นที่ปฏิบัติงานวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนและนักศึกษา (Act) ขั้นติดตาม/เก็บรวบรวมข้อมูล (Observe) และขั้นสะท้อนผลการดำเนินงาน (Reflect) และ (2) รูปแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของวิทยาลัยการฝึกหัดครูในการพัฒนาให้สอดคล้องตามเกณฑ์คุณภาพงานบริการวิชาการและพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคม ได้แก่ การร่วมคิดร่วมทำเป็นพันธมิตรและหุ้นส่วน เน้นการเกิดประโยชน์ร่วมกันแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะพันธกิจมหาวิทยาลัยกับสังคมสู่การเรียนรู้การสอนบูรณาการบริการวิชาการ มี 7 กลุ่มกิจกรรม ประกอบด้วย กลุ่มสะสม กลุ่มวิทยาศาสตร์ กลุ่มภาษาไทย กลุ่มภาษาต่างประเทศ กลุ่มกีฬา ดนตรีและนาฏศิลป์ กลุ่มปฐมวัย/ประถมศึกษา และกลุ่มศาสนา สังคม และวัฒนธรรม ตามศาสตร์สาขาวิชาเฉพาะ งานวิจัยจึงมีข้อเสนอแนะให้สถาบันการผลิตครูอื่นๆ นำแนวปฏิบัติที่ดีนี้ไปใช้ในการเสริมสร้างชุมชนในพื้นที่ของตนเอง

คำสำคัญ: วิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ความเป็นพลเมือง ทักษะในศตวรรษที่ 21

ABSTRACT

Enhancing 21st century citizenship's quality for Children and Youth along the Ladprao Waterside's Community aimed to synthesize the model of enhancing the 21st century citizenship quality and the best practice of the college of teacher education in order to develop knowledge and learning innovation into the local communities and societies. This study was conducted by participation action research by generating the lesson learned through area-based working for studying the cause and problem's community. Research management unit (RMU), participatory action research unit (PARU), students, and community collaboratively worked starting from analysis, plan, and solve the community's problems.

The findings revealed that 1) Through the area-based lesson learned, the model for enhancing 21st century citizenship quality consists of four steps; a) Planning the management of University engagement, b) Action by field working with community and students through Participatory Action Research (PAR), c) Observing and monitoring, and d) Reflection all steps throughout the area-based working. 2) The best practice model of the College of Teacher Education for developing according to the University's

criteria, service and engagement were collaboration and partnership which emphasize on the stakeholders' advantages such as building of integrative services with university engagement in instruction, especially, the seven specified subject activities; STEM, Science, Thai Language, Foreign Language, Sport Music and Dance, Early Childhood and Elementary, and Religious, Social and Cultural Studies. This studies also suggested that other faculties of education should further continue and utilize this best practice to their community.

Keywords: Participatory Action Research-PAR, The quality of citizenship, Skill of 21st century

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริม วิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ทั้งนี้วิทยาลัยการฝึกหัดครู มีวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สอดคล้องในด้าน การผลิตบัณฑิตและพัฒนากำลังคนทางการ ศึกษาให้มีความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรม และให้มีมาตรฐานวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนา องค์ความรู้ใหม่ ให้สามารถนำไปใช้ในการ ผลิตบัณฑิตและพัฒนากำลังคนทางการศึกษา ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ และพัฒนา ภูมิปัญญาให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการ ศึกษาคุณภาพชีวิต และสังคม เป็นแหล่ง

บริการและศูนย์เครือข่ายการเรียนรู้ทางด้านการ ศึกษา ให้คำปรึกษา แนะนำการวิจัยและพัฒนาการทดสอบ และการฝึกอบรมตลอดจน อนุรักษ์สืบทอดประเพณี และวัฒนธรรมอันเป็น จารีตประเพณีที่ดีงาม

ทั้งนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ของคลองลาดพร้าวที่มีความยาวทั้งหมด 31.9 กิโลเมตร เริ่มจากบริเวณอุโมงค์เขื่อนพระราม 9 เชื่อมกับคลองแสนแสบ(เขตวังทองหลาง)มายังวัดลาดพร้าว-วังหิน-บางบัว (เขตจตุจักร)-คลองถนน (เขตดอนเมือง)-สะพานใหม่ และคลองสอง (เขตสายไหม) มี 50 ชุมชน รวม 7,069 ครัวเรือน ประชากรเกือบ 30,000 คน (Suwetwethin, 2018) ซึ่งประชากรในแต่ละชุมชนต่างมีบทบาททางสังคมที่แต่ละบุคคลดำรงอยู่ หน้าที่จึงเป็นภารกิจที่จะต้องกระทำเพื่อให้ชีวิตดำรงอยู่อย่างมีคุณค่า และเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งอาจเป็นหน้าที่ตามหลักศีลธรรม กฎหมาย หรือจิตสำนึกที่ถูกต้องเหมาะสม ตามความ

เป็นพลเมือง ซึ่งตามพันธกิจและศาสตร์ของวิทยาลัยการฝึกหัดครูมีความเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่นับว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและมีความสำคัญ เพราะเป็นทรัพยากรที่สามารถเรียนรู้และรับการฝึกอบรมสั่งสอนให้มีความเป็นพลเมืองดี ได้แก่ จริยธรรม คุณธรรม ศีลธรรม ในวิถีชีวิตประชาธิปไตย (The Thai Association of University Women, 2018) จากการประชุมร่วมกับตัวแทนชาวชุมชนริมคลองคลองลาดพร้าวเพื่อบูรณาการวิจัยชุมชนและท้องถิ่นรอบ ๆ สถาบันตามรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) พบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม คุณธรรม ศีลธรรมและการสร้างการรับรู้หรือเสริมสร้างจิตสำนึกของประชาชนในเรื่องเกี่ยวกับส่วนรวมให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสังคมไทย (Wasi, 1992) การพัฒนา “คน” ซึ่งรวมถึงการพัฒนาจิตสำนึกที่มีต่อส่วนรวมของคนจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องมีการศึกษาวิเคราะห์โดยละเอียด และกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศอย่างเร่งด่วน (Phra Dhamapidok, 1999) อีกทั้งความรู้บูรณาการทักษะการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชนไทยมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่ำอยู่ในระดับรั้งท้ายของการจัดอันดับนานาชาติ อีกทั้งยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการด้านแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไปตามโลกาภิวัตน์ (Inprasitha, 2018) ฉะนั้น ผู้นำชุมชนตลอดจนเด็กและเยาวชนจึงมีความต้องการให้วิทยาลัยการฝึกหัดครูจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 โดยเสริมสร้างคุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21

ของเด็กและเยาวชน ชุมชนริมคลองลาดพร้าวให้มีความรู้คู่คุณธรรม

การพัฒนากับคนในชุมชน มีช่องว่างทางสังคมระหว่างกันทั้งสองฝ่ายไม่เข้าใจกัน พัฒนาการเข้าไม่ถึงชุมชนอย่างแท้จริง ปัญหาการสื่อสาร พัฒนาการกับคนในชุมชนมีความแตกต่างกันมากทั้งในแง่ความรู้ ความคิดและสถานภาพ ทำให้ยากแก่การสื่อสารระหว่างกัน ผู้ที่ไม่ได้ต้องการความช่วยเหลืออย่างแท้จริง (Patanaponasa, 2004, Korkaewthongdee & Kathikul, 2001) ที่มาจากระบบของพัฒนาการปัญหาจากระบบของราษฎร และปัญหาอันเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างสองระบบนั้น (Sunyawiwat, 1997) นักวิจัยหรือนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยท้องถิ่นจำเป็นต้องริเริ่มโครงการวิจัยก่อนแล้วจึงประชาชนในพื้นที่ให้มีส่วนร่วมในฐานะเป็นหุ้นส่วน (PARTNER) โดยตลอดทั้งกระบวนการทำวิจัยที่จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนท้องถิ่น มีลักษณะยืดหยุ่นและคำนึงถึงสภาพปัญหา ความต้องการของประชาชนในชุมชนเป็นหลัก เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) เป็นเทคนิคที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเข้าศึกษาหาสาเหตุปัญหาของชุมชนเพื่อร่วมกันวิเคราะห์วางแผนดำเนินการแก้ไขปัญหาของชุมชนให้เบาบางลงซึ่งมีวิธีการและขั้นตอนที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานร่วมกันของชุมชนและนักวิจัย การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) จึงเป็นเทคนิคที่เหมาะสมต่อในสมัยปัจจุบันที่ต้องการการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย

จากที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัย

จึงมีวัตถุประสงค์การวิจัยในครั้งนี้เพื่อสร้างรูปแบบการเสริมสร้างคุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน ชุมชนริมคลองลาดพร้าวและนำผลการวิจัยดังกล่าวมาสร้างรูปแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของวิทยาลัยการฝึกหัดครู อันจะนำไปสู่กลไกสำหรับการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นกลไกที่จะทำให้การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการในวิทยาลัยการฝึกหัดครูให้มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อสถาบันที่มีบริบทคล้ายคลึงกันในระดับภูมิภาค และระดับประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการเสริมสร้างคุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน ชุมชนริมคลองลาดพร้าว
2. เพื่อสร้างรูปแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของวิทยาลัยการฝึกหัดครูในการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นและสังคม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ประโยชน์ในระดับปฏิบัติ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะได้สารสนเทศเป็นแนวทางจัดการศึกษาโดยใช้ชุมชนและสถานศึกษาเป็นฐานจะได้นำไปใช้ในการวางแผนพัฒนา และแก้ปัญหาในปัจจุบัน
2. ประโยชน์ในเชิงนโยบาย การวิจัยครั้งนี้จะได้สารสนเทศเป็นข้อมูลที่จะเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผน

และพัฒนาให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครด้านการยกคุณภาพและมาตรฐานงานวิจัย สร้างองค์ความรู้ และสร้างนวัตกรรม สู่ระดับนานาชาติและการพัฒนามหาวิทยาลัยและท้องถิ่นยั่งยืน ในกลยุทธ์เพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพในการวิจัย การพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมสู่การพัฒนาท้องถิ่นและสังคม

3. ประโยชน์ในทางวิชาการ การวิจัยครั้งนี้จะได้สารสนเทศเป็นข้อมูลให้สถาบันการศึกษานำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและปรับบทบาทของหน่วยงานเพื่อสนับสนุนการพัฒนาและเสริมสร้างคุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 โดยการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย การคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการและประชากรกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) คือ

1. ด้านกลุ่มประชากรและกลุ่มที่ศึกษา ได้แก่ ผู้ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ในเขตพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว มีจำนวน 36 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนริมคลองลาดพร้าวช่วงคลองสองพื้นที่เขตสายไหม รวม 9 ชุมชน, ชุมชนริมคลองลาดพร้าวช่วงบางบัว พื้นที่เขตบางเขน หลักสี่ รวม 13 ชุมชน และ ชุมชนริมคลองลาดพร้าวช่วงลาดพร้าว พื้นที่เขตห้วยขวาง จตุจักร รวม 14 ชุมชน รวมทั้งสิ้น 36 ชุมชน และจากการประชุมเวทีชาวบ้าน ดำเนินการรับสมัครและคัดเลือกกลุ่มที่ศึกษา

จากประชากร โดยเลือกกลุ่มที่ศึกษาจากความสมัครใจในการเข้าร่วมโครงการของชุมชน จำแนกได้ดังนี้

1.1 กลุ่มที่ศึกษาในขั้นสำรวจสภาพปัญหาและบริบทของการเสริมสร้างคุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน ชุมชนริมคลองลาดพร้าว ได้แก่

1) คณะกรรมการบริหารวิทยาลัยการฝึกหัดครู จำนวน 14 ท่าน

2) อาจารย์ผู้สอนของวิทยาลัยการฝึกหัดครู จำนวน 20 ท่าน โดยเลือกจากอาจารย์ผู้สอนที่สมัครใจร่วมสร้างและพัฒนา รูปแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของวิทยาลัยการฝึกหัดครู

3) ตัวแทนชุมชน ได้มาจากการความพร้อมของชุมชนที่จะร่วมการวิจัยจำนวน 100 ท่านโดยสมัครใจ จาก 36 ชุมชน โดยเลือกจากความมุ่งหมายกระท่อชุมชนที่ตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Boontanuttanapong, 2006)

1.2 กลุ่มที่ศึกษาในขั้นการสร้างและพัฒนา รูปแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของวิทยาลัยการฝึกหัดครูด้านการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นและสังคม ได้แก่

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์/การศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 13 ท่าน

2) คณะกรรมการบริหารวิทยาลัยการฝึกหัดครู จำนวน 14 ท่าน

3) อาจารย์ผู้สอนของวิทยาลัยการฝึกหัดครู จำนวน 20 ท่าน โดยเลือกจาก

อาจารย์ผู้สอนที่สมัครใจร่วมสร้างและพัฒนา รูปแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของวิทยาลัยการฝึกหัดครู

1.3 กลุ่มที่ศึกษาในขั้นตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของวิทยาลัยการฝึกหัดครูที่มีผลต่อการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นและสังคม ได้แก่

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนวิทยาลัยการฝึกหัดครู จำนวน 5 ท่าน

2) คณะกรรมการบริหารวิทยาลัยการฝึกหัดครู จำนวน 14 ท่าน

3) อาจารย์ผู้สอนของวิทยาลัยการฝึกหัดครู จำนวน 20 ท่าน โดยเลือกจากอาจารย์ผู้สอนที่สมัครใจร่วมสร้างและพัฒนา รูปแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของวิทยาลัยการฝึกหัดครู

4) ผู้นำในเขตพื้นที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว จำนวน 7 ชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างคุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21

2. ด้านเนื้อหา มีประเด็นที่ศึกษา ดังนี้

1) การพัฒนาคุณภาพของความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ในชุมชนริมคลองลาดพร้าว โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครู

2) วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของวิทยาลัยการฝึกหัดครูในการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นและสังคม

3. ด้านตัวแปรที่ศึกษา มีดังนี้

รูปแบบการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ กระบวนการที่ได้จากการถอดบทเรียนในการทำงานเชิงพื้นที่ด้วยรูปแบบวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวางแผนระบบการบริหารจัดการพันธกิจสัมพันธ์กับสังคม (Plan) ขั้นลงพื้นที่ปฏิบัติงานวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนและนักศึกษา (Act) ขั้นติดตาม/เก็บรวบรวมข้อมูล (Observe) และขั้นสะท้อนผลการดำเนินงาน (Reflect) เพื่อให้เด็กและเยาวชน ชุมชนริมคลองลาดพร้าว ีความเป็นพลเมืองดีได้แก่ จริยธรรม คุณธรรม ศีลธรรม ในวิถีชีวิตประชาธิปไตย และความรู้บูรณาการทักษะการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21

ทักษะในศตวรรษที่ 21 หมายถึง การบูรณาการระหว่างความรู้เรื่องโลก การเงิน เศรษฐกิจธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ความเป็นพลเมือง สุขภาพและสิ่งแวดล้อม กับความรู้สาระวิชาหลัก ได้แก่ ภาษา การอ่าน

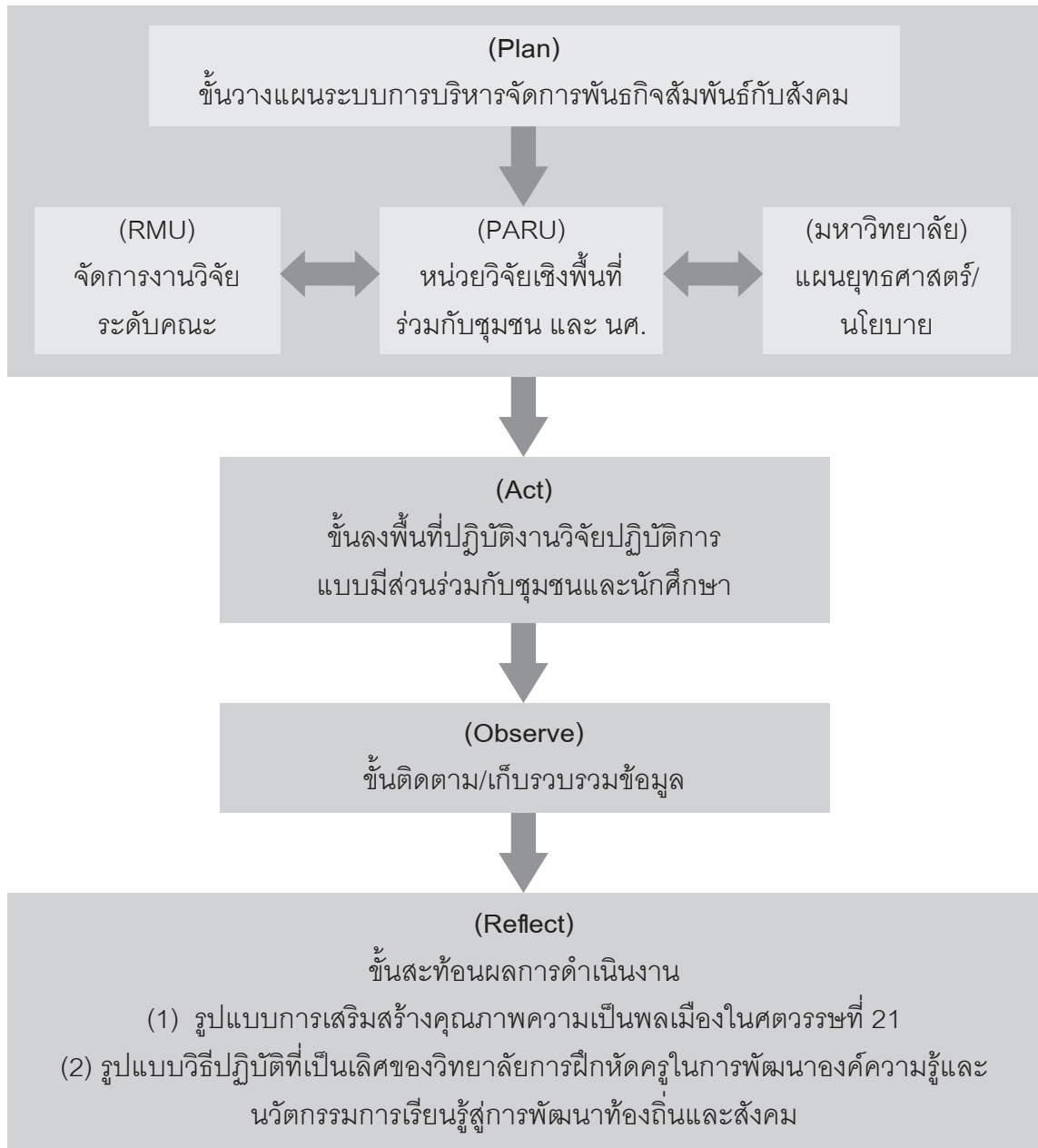
ศิลปะการใช้ภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หน้าที่พลเมือง การปกครอง เศรษฐศาสตร์ ศิลปะ ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์

รูปแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ หมายถึง การพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมสู่การพัฒนาท้องถิ่นและสังคม และรูปแบบการพัฒนานักศึกษาครูสู่การปฏิบัติการในชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครู 7 ด้าน คือ

ด้านการบริหาร ด้านการจัดการเรียนรู้ ความเป็นพลเมืองและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการบริการวิชาการ ด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครู ด้านนักศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นและสังคม และด้านปัจจัยเกื้อหนุน

4. ด้านระยะเวลา ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ คือ เดือน เมษายน 2561 - สิงหาคม 2561

กรอบแนวคิดของการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย พัฒนาจาก Janssen (2013)

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) เป็นการร่วมกันดำเนินการกระบวนการวิจัยโดยผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ทั้งที่เป็นผู้นำชุมชน ชาวบ้าน ผู้ปกครองเด็กและเยาวชน กับผู้วิจัย เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสภาพความจริงของสังคมนั้น และเพื่อให้เห็นรูปแบบลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่เด่นชัด (Kendon, Pain & Kesby, 2007) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) โดยมีกระบวนการวิจัยเป็น 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาเกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการพันธกิจสัมพันธ์กับสังคม เพื่อสร้างเครือข่ายของวิทยาลัยการฝึกหัดครูกับชุมชนริมคลองลาดพร้าวที่เหมาะสมกับทุนทางสังคม (Social capital) ได้แก่ เด็ก เยาวชน ผู้ปกครองและผู้นำชุมชนริมคลองลาดพร้าว ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนวิทยาลัยการฝึกหัดครู วัฒนธรรมทางสังคม และ องค์ความรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ประเด็นการสนทนากลุ่ม และแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วมโดยเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และใช้รวบรวมข้อมูลในเดือนเมษายนถึงมิถุนายน 2561

การเก็บรวบรวมข้อมูล จัดสนทนากลุ่มร่วมกับมหาวิทยาลัยเพื่อหาสภาพปัญหาและความต้องการ จากนั้นคลุกคลีอยู่กับชุมชนก่อนเพื่อแนะนำตัวเอง สร้างความสัมพันธ์ ความไว้วางใจ

ใจกันจนเกิดความคุ้นเคยจึงทำการสัมภาษณ์เชิงลึกไปจนกว่าจะได้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ไม่ว่าจะได้จากบุคคลกลุ่มใดก็ได้ ประเด็นของข้อมูลที่ตรงกัน และในระหว่างการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จัดระบบ การจำแนกการจัดหมวดหมู่ และการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data triangulation) เกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการพันธกิจสัมพันธ์กับสังคม และ การเสริมสร้างคุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21

ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ นำข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 มาสร้างกิจกรรมตามศาสตร์สาขาวิชาที่จะลงพื้นที่ปฏิบัติงานวิจัยปฏิบัติการตามความเหมาะสมกับชุมชน และนักศึกษามีส่วนร่วมกับชุมชนจำนวน 7 กลุ่ม กิจกรรม ได้แก่ กลุ่มสะเต็ม กลุ่มวิทยาศาสตร์ กลุ่มภาษาไทย กลุ่มภาษาต่างประเทศ กลุ่มกีฬา ดนตรีและนาฏศิลป์ กลุ่มปฐมวัย/ประถมศึกษา และ กลุ่มศาสนา สังคม และวัฒนธรรม ตามศาสตร์สาขาวิชาเฉพาะตั้งแต่วันที่ 2 มิถุนายน 2561 ถึง 6 สิงหาคม 2561

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เทปบันทึกเสียง สมุดบันทึกและแบบบันทึกสิ่งที่ได้จากการสังเกตกระบวนการลงพื้นที่ปฏิบัติงานวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กับชุมชนและนักศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะการทำงานหน่วยจัดการงานวิจัย (RMU) และคณะการทำงานเชิงพื้นที่ (PARU) ทำการสังเกตแบบมีส่วนร่วมไปพร้อมกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา จัดระบบ การจำแนก การจัดหมวดหมู่ และการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า เกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการพันธกิจสัมพันธ์กับสังคม และการเสริมสร้างคุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21

ระยะที่ 3 เป็นการวิจัยแบบผสมติดตาม/เก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 2 ศึกษาเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ตั้งแต่วันที่ 20 มิถุนายน 2561 ถึง 8 สิงหาคม 2561

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบประเมินคุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 แบบมีโครงสร้างมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่า IOC รายข้อระหว่าง 0.60 - 1.00 และทดสอบความเชื่อมั่นโดยการทดลองใช้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ไม่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 ตัวอย่าง ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.97 และแบบสัมภาษณ์เชิงลึกประเด็นการสนทนากลุ่มและการบันทึกเสียงของคณะกรรมการงานเชิงพื้นที่ (PARU) เกี่ยวกับสิ่งที่ได้จากการการลงพื้นที่ปฏิบัติงานวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนและนักศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะกรรมการงานเชิงพื้นที่ ทำการประเมินคุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชนทำายกิจกรรมของแต่ละกลุ่ม และ คณะกรรมการงานหน่วยจัดการงานวิจัย สัมภาษณ์คณะกรรมการงานเชิงพื้นที่

การวิเคราะห์ข้อมูล แบบประเมินคุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนแบบสัมภาษณ์เชิงลึกใช้การวิเคราะห์เนื้อหา จัดระบบการจำแนก การจัดหมวดหมู่ และการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า เกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21

ระยะที่ 4 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพในประเด็นเกี่ยวกับการสะท้อนผลการดำเนินงานระบบการบริหารจัดการพันธกิจสัมพันธ์กับสังคมและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของวิทยาลัยการฝึกหัดครูในการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นและสังคม ในวันที่ 8 สิงหาคม 2561

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบบันทึกสิ่งที่ได้จากการปฏิบัติงานวิจัย ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนและนักศึกษา ทั้งนี้มีการใช้เทปบันทึกเสียงและสมุดบันทึกร่วมกับแบบบันทึก

การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะกรรมการงานหน่วยจัดการงานวิจัย สัมภาษณ์คณะกรรมการงานเชิงพื้นที่ โดยใช้แนวคำถามในการสะท้อนคิดแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา จัดระบบ การจำแนก การจัดหมวดหมู่ และการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการบริหารจัดการพันธกิจสัมพันธ์กับสังคมและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของวิทยาลัยการฝึกหัดครูในการพัฒนาองค์ความรู้

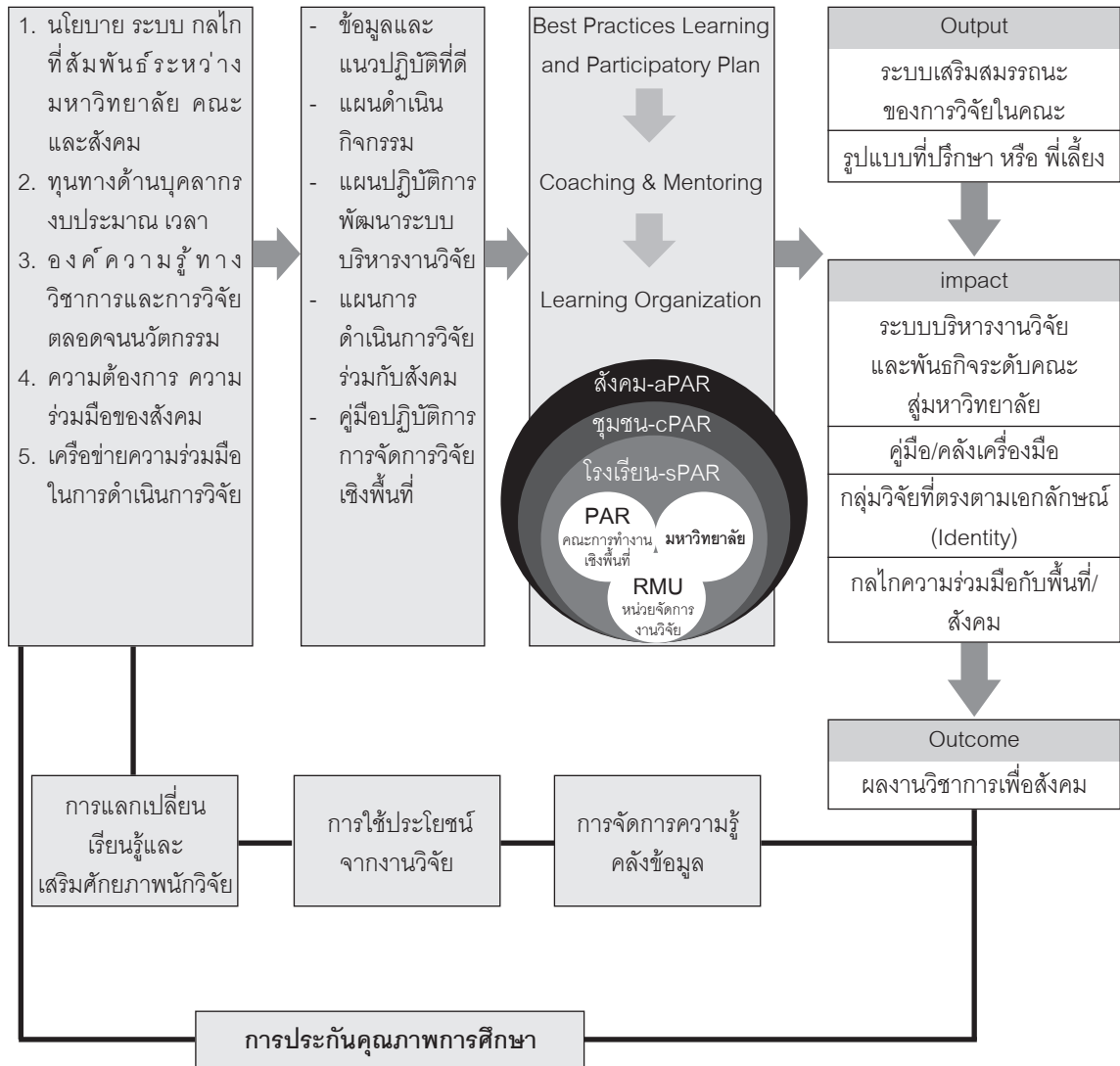
และนวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่น
และสังคม

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการเสริมสร้างคุณภาพ
ความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ของเด็ก
และเยาวชน ชุมชนริมคลองลาดพร้าว พบว่า
จากการทำงานเชิงพื้นที่ด้วยรูปแบบวิจัย
ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมี 4 ขั้นตอน ได้แก่
ขั้นวางแผนระบบการบริหารจัดการพันธกิจ
สัมพันธ์กับสังคม (Plan) ขั้นลงพื้นที่ปฏิบัติ
งานวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน
และนักศึกษา (Act) ขั้นติดตาม/เก็บรวบรวม
ข้อมูล (Observe) และ ขั้นสะท้อนผลการ
ดำเนินงาน(Reflect) และมีกิจกรรมเสริมสร้าง
คุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21
มี 7 กลุ่มกิจกรรมแบ่งตามศาสตร์วิชาเฉพาะ
ตามหลักสูตรในวิทยาลัยการฝึกหัดครู ได้แก่
กลุ่มสะเต็ม กลุ่มวิทยาศาสตร์ กลุ่มภาษาไทย
กลุ่มภาษาต่างประเทศ กลุ่มกีฬา ดนตรีและ
นาฏศิลป์ กลุ่มปฐมวัย/ประถมศึกษา และ
กลุ่มศาสนา สังคมและวัฒนธรรม ผลจากการ
ใช้แบบประเมินคุณภาพความเป็นพลเมือง
ในศตวรรษที่ 21 มีค่าเฉลี่ยความเป็นพลเมือง

ที่ 4.52 และ ค่าเฉลี่ยทักษะในศตวรรษที่ 21
ที่ 4.78 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ
0.3 และ 0.25 ตามลำดับ

2. รูปแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของ
วิทยาลัยการฝึกหัดครูในการพัฒนาองค์ความรู้
และนวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่น
และสังคมให้สอดคล้องตามเกณฑ์คุณภาพงาน
บริการวิชาการและพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัย
กับสังคมได้แก่การร่วมคิดร่วมทำเป็นพันธมิตร
และหุ้นส่วน เน้นการเกิดประโยชน์ร่วมกัน
แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะเกิดการบูรณาการ
งานบริการวิชาการและพันธกิจมหาวิทยาลัย
กับสังคม ในการเรียนการสอน การบริการ
วิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอันจะ
ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามแนวคิด
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional
Learning Community-PLC) ควบคู่กับ
การพัฒนานักศึกษา/บัณฑิต ชุมชนท้องถิ่น
และมีระบบพัฒนาต่อเนื่องที่เกิดผลกระทบ
ต่อสังคมที่สามารถประเมินได้จากการถอด
บทเรียน 1 คณะ 1 พื้นที่วิจัย ร่วมกับ 7 คณะ
ในมหาวิทยาลัย มีรูปแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ
ของวิทยาลัยการฝึกหัดครูในการพัฒนาองค์
ความรู้และนวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนา
ท้องถิ่นและสังคม 4 ขั้นตอน สรุปได้ดังภาพ



ภาพที่ 2 รูปแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของวิทยาลัยการฝึกหัดครูในการพัฒนาองค์ความรู้และ นวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นและสังคม

1. การตรวจทานข้อมูลเพื่อกำหนด ประเด็นร่วมเพื่อการวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ วิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ปัญหาและความ ต้องการรวมถึงความร่วมมือของสังคม ด้าน การบริหาร นโยบาย ระบบ กลไก เครือข่าย ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยที่สัมพันธ์ ระหว่าง มหาวิทยาลัย คณะ สังคม ทุนทางด้าน

ศักยภาพบุคลากรและปัจจัยเกื้อหนุน เช่น งบประมาณ เวลาทั้งกลุ่มคณะการทำงาน หน่วยจัดการงานวิจัย คณะการทำงานเชิงพื้นที่ และชุมชนสู่การกำหนดประเด็นร่วม ได้ข้อสรุป เกี่ยวกับรูปแบบการบริการวิชาการที่การ เสริมสร้างคุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษ ที่ 21 ของเด็กและเยาวชนโดยเน้นองค์ความรู้

ทางวิชาการและการวิจัย ตลอดจนนวัตกรรม วิชาการในด้านการจัดการเรียนรู้ของแต่ละ สาขาวิชาเป็นหลัก

2. การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และศักยภาพเพื่อกำหนดลำดับในการแก้ไข ปัญหาและการพัฒนาในพื้นที่ โดยเชื่อมโยง สู่โจทย์การวิจัยและกิจกรรมในแต่ละศาสตร์ ข้อมูลและแนวปฏิบัติที่ดี แผนดำเนินกิจกรรม แผนปฏิบัติการพัฒนาระบบบริหารงานวิจัย แผนการดำเนินการวิจัยร่วมกับสังคม สู่การจัดทำคู่มือปฏิบัติการการจัดการวิจัยเชิงพื้นที่

3. จัดการข้อมูลเพื่อการวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยเน้นบทบาทของคณะ การทำงานเชิงพื้นที่ทั้ง 7 กลุ่ม เพื่อจัดการข้อมูล ออกแบบและดำเนินกิจกรรม และ

4. องค์ความรู้และนวัตกรรมจากระบบการจัดการความรู้และวิจัยชุมชนจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และถอดบทเรียนตามกิจกรรม ถอดบทเรียน 1F1A – 7SEA (ความร่วมมือระหว่าง 1 คณะ 1 พื้นที่และร่วมกับ 7 คณะของ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร) เกี่ยวกับการ พัฒนากลไกและระบบขับเคลื่อนแผนบูรณาการ งานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นบนฐานยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สรุปเป็นวิธี ปฏิบัติที่เป็นเลิศของวิทยาลัยการฝึกหัดครู ในการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นและสังคม โดย กลุ่มคณะการทำงานหน่วยจัดการงานวิจัย และกลุ่มคณะทำงานเชิงพื้นที่ และชุมชน สู่การกำหนดประเด็นร่วมกัน เกิดระบบ เสริมสมรรถนะของการวิจัยในคณะ รูปแบบ

ที่ปรึกษา หรือ พี่เลี้ยง ระบบบริหารงานวิจัยและ พันธกิจระดับคณะมหาวิทยาลัย กลุ่มคณะ การทำงานหน่วยจัดการงานวิจัยมีบทบาท ในการขับเคลื่อนให้อาจารย์ในคณะมีผลงาน วิจัยที่มีคุณภาพ สร้างนักวิจัยและงานวิจัย ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย พัฒนาหน่วยจัดการวิจัยระดับคณะ และร่วมมือ กับสถาบันวิจัยและพัฒนาขับเคลื่อนงานวิจัย ให้บรรลุตามยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย ส่วนกลุ่มคณะการทำงานเชิงพื้นที่มีบทบาท ในออกแบบกิจกรรมและลงพื้นที่ในชุมชน ทำการจัดทำคู่มือ/คลังเครื่องมือเพื่อการวิจัย และการบริการวิชาการ ด้านการวัดผลกระทบ และการสร้างความเปลี่ยนแปลงให้กับชุมชน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมสู่ความยั่งยืน วิทยาลัยการฝึกหัดครูมีองค์ความรู้และ นวัตกรรมจากระบบการจัดการความรู้และวิจัย ชุมชนจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน แห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่สามารถเป็นรูปแบบ วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของวิทยาลัยการฝึกหัดครู ในการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรม การ เรียนรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นและสังคม คือ การพัฒนากลุ่มวิจัยรับใช้สังคมที่ตรงตาม เอกลักษณ์ ส่วนกลไกความร่วมมือกับพื้นที่/ สังคมต้องมีการร่วมมือกันสามฝ่ายได้แก่ มหาวิทยาลัย คณะ และสาขาวิชาและสร้างสรรค์ ผลงานวิชาการเพื่อสังคม เพื่อนำไปสู่การ ประกันคุณภาพการศึกษาและการจัดการ ความรู้ คลังข้อมูล การใช้ประโยชน์จากงาน วิจัย ตลอดจน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ เสริมศักยภาพนักวิจัย ส่วนคนในชุมชน ควรให้ข้อมูลสนับสนุนการทำวิจัยทุกขั้นตอน

ร่วมกำหนดปัญหาของชุมชนและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา กระบวนการวิจัยจึงดำเนินไปในลักษณะของการแลกเปลี่ยนความเห็นระหว่างชุมชนกับผู้วิจัย เพื่อให้ได้ข้อสรุปเป็นขั้นๆ ส่วนกระบวนการสังเคราะห์ข้อมูลเป็นไปในเชิงการวิพากษ์

อภิปรายผลการวิจัย

รูปแบบการเสริมสร้างคุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน ชุมชนริมคลองลาดพร้าวโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมพบว่า หลังจากการทำงานเชิงพื้นที่ทั้ง 7 กิจกรรม ส่งผลให้มีค่าเฉลี่ยความเป็นพลเมือง ที่ 4.52 และค่าเฉลี่ยทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ 4.78 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.3 และ 0.25 ตามลำดับ แสดงให้เห็นถึงความสามารถและประสิทธิภาพในการเสริมสร้างความรู้ที่ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นผ่านการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Stringer, 1999) ในองค์ประกอบของคุณภาพความเป็นพลเมืองนั้น กิจกรรมทั้งกลุ่ม 7 กิจกรรม ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มสะเต็ม กลุ่มวิทยาศาสตร์ กลุ่มภาษาต่างประเทศ กลุ่มกีฬา เป็นต้น สามารถเสริมสร้างคุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ได้ อาจเนื่องมาจาก ลักษณะของกิจกรรมในแต่ละกลุ่มนั้นมุ่งส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนรู้จักสร้างสำนึก พึ่งพาตนเอง และช่วยเหลือสังคมซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการวิจัยชุมชนในยุคการมองชุมชนแบบมีคุณค่า ซึ่งทำให้เกิดกระบวนการการศึกษาวิจัยอัตลักษณ์ของชุมชน (Adiwattanasitt, 2015) นอกจากนี้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในและนอก

สถานที่ยังมีส่วนช่วยในการพัฒนาการสร้างความ เป็นพลเมืองได้ (Siridhrungsri, 2017)

สำหรับในด้านของทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่พบว่ามีความเฉลี่ยของทักษะอยู่ที่ 4.78 อาจเป็นเพราะกิจกรรมทั้ง 7 กลุ่มช่วยเสริมสร้างความรู้พื้นฐานในสาระวิชาหลักต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่น ภาษา การอ่าน วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ซึ่งส่งผลให้เด็กและเยาวชนสามารถเตรียมความพร้อม นอกจากนี้กลุ่มกิจกรรมในกลุ่มของสะเต็มยังช่วยส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 (Pitipornatapin., 2015; Khalil & Osman, 2017; Plangklang, 2018) จากการถอดบทเรียน พบว่าแนวทางปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นและสังคมคือ การร่วมคิดร่วมทำเป็นพันธมิตรและหุ้นส่วน เน้นการเกิดประโยชน์ร่วมกันแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการเชื่อมโยงระหว่างงานบริการวิชาการ การเรียนการสอน ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และพันธกิจมหาวิทยาลัยกับสังคม ร่วมกับการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในกลุ่มผู้วิจัย แต่ละกลุ่มในการลงพื้นที่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดกลุ่มคณะการทำงานหน่วยจัดการงานวิจัย และกลุ่มคณะทำงานเชิงพื้นที่ และชุมชนสู่การกำหนดประเด็นร่วมกัน (Phalasuek, R., Thanomchayathawatch, B. & Songloed, D. 2018) โดยกลุ่มคณะการทำงานหน่วยจัดการงานวิจัยมีบทบาทในการขับเคลื่อนให้อาจารย์ในคณะมีผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ สร้างนักวิจัย และงานวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย พัฒนาหน่วยจัดการวิจัยระดับ

คณะ และร่วมมือกับสถาบันวิจัยและพัฒนาขับเคลื่อนงานวิจัยให้บรรลุตามยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย ส่วนกลุ่มคณะกรรมการทำงานเชิงพื้นที่มีบทบาทในออกแบบกิจกรรมและลงพื้นที่ในชุมชน

นอกจากนี้ยังพบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนในชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรมทั้ง 7 กลุ่มซึ่งอาจส่งผลในระยะยาวถึงเด็กและเยาวชนอันเนื่องมาจากผู้ปกครองตระหนักและเห็นความสำคัญของกิจกรรมทั้ง 7 กลุ่มสาขาวิชา ทั้งนี้ผลที่เกิดขึ้นไม่เพียงแต่เกิดกับเด็กและเยาวชนเพียงเท่านั้น ยังส่งผลต่อนักศึกษาครูที่ได้ลงพื้นที่รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม และการลงพื้นที่ดังกล่าวยังส่งผลถึงความตระหนักและเห็นความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนในชุมชน ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่านักศึกษาครูมีความประสงค์ที่จะลงพื้นที่เพื่อไปพัฒนาเด็กและเยาวชนในชุมชน ทั้งนี้กิจกรรมการลงพื้นที่ในแต่ละกลุ่มกิจกรรมทั้ง 7 กลุ่มนั้นสามารถเชื่อมโยงและบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย ยกตัวอย่างเช่น รายวิชาการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งตอบโจทย์ของวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

จากผลการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ของวิทยาลัยการฝึกหัดครูแสดงให้เห็นว่าการทำงานเชิงพื้นที่ร่วมกันระหว่างกลุ่มคณะกรรมการจัดการวิจัย คณะกรรมการเชิงพื้นที่

นักศึกษา และชุมชน ในการร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุ ปัญหา ตลอดจนร่วมกันวางแผนและแก้ไขปัญหาของชุมชนสามารถเสริมสร้างคุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 โดยอาศัยขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นตัวขับเคลื่อน ยกตัวอย่างเช่น ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง มีความรับผิดชอบ สามารถแสวงหาความรู้เพื่อนำมาใช้ในการช่วยเหลือสังคมและผู้อื่น นอกจากนี้ยังสามารถเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 ทั้งในด้านของความรู้สาระวิชาหลัก และความสามารถในการบูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ มาใช้ในชีวิตรประจำวัน เช่น ความรู้ด้านการเงิน สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ เป็นต้น ดังนั้นลักษณะของกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมที่ใช้ควรมีความครอบคลุมในทุก ๆ ด้านของความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21

นอกจากนี้รูปแบบของกิจกรรมที่จัดเพื่อลงพื้นที่นั้นพบว่าเนื่องจากกิจกรรมมีความหลากหลายและมีความจำเพาะในแต่ละด้านของศาสตร์สาขาวิชาจึงทำให้สามารถเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างครอบคลุม ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มกิจกรรมสะเต็มสามารถเสริมสร้างด้านความรู้วิทยาศาสตร์ที่จะเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตทักษะที่จำเป็นพื้นฐานต่อการประกอบอาชีพ รวมทั้งทัศนคติที่ดีต่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในชุมชนและสังคม อย่างไรก็ตามความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ด้านอื่นที่กิจกรรมสะเต็มไม่สามารถเข้าถึงได้จึงจำเป็นต้องมีกลุ่มของกิจกรรมศาสนา สังคมและวัฒนธรรมมาเป็นส่วนเติมเต็มในการเสริมสร้าง

ทางด้านการไม่ละเมิดกฎหมาย ความเชื่อเพื่อ
เพื่อแผ่ ดังนั้นการจัดกิจกรรมทั้ง 7 กลุ่มกิจกรรม
จึงสามารถเสริมสร้างความเป็นพลเมือง
ศตวรรษที่ 21 ได้อย่างครบถ้วนและสมบูรณ์แบบ
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

นอกจากนี้คณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ที่มีบริบทที่คล้ายกันสามารถนำ
แนวปฏิบัติที่ดีไปใช้พัฒนาองค์ความรู้และ
นวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่น
และสังคมให้สอดคล้องตามเกณฑ์คุณภาพ
งานบริการวิชาการและพันธกิจสัมพันธ์
มหาวิทยาลัยกับสังคม ได้แก่ การร่วมคิด
ร่วมทำเป็นพันธมิตรและหุ้นส่วน เน้นการ
เกิดประโยชน์ร่วมกันแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ
เกิดการบูรณาการงานบริการวิชาการและ

พันธกิจมหาวิทยาลัยกับสังคม ในการเรียน
การสอน การบริการวิชาการ และทำนุบำรุง
ศิลปวัฒนธรรมอันจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิง
วิชาชีพ ควบคู่กับการพัฒนานักศึกษา/บัณฑิต
ชุมชนท้องถิ่นและมีระบบพัฒนาต่อเนื่อง
ที่เกิดผลกระทบต่อสังคมที่สามารถประเมินได้
เพื่อพัฒนาชุมชนในท้องถิ่นของตนเอง

ข้อจำกัดในการวิจัย

เนื่องจากระยะเวลาในการทำวิจัย
ตั้งแต่ขั้นสำรวจความต้องการ การศึกษาสภาพ
ปัญหาไปจนถึงการลงพื้นที่ของของชุมชน
ในเด็กและเยาวชน ชุมชนริมคลองลาดพร้าว
มีระยะเวลาจำกัด เมษายน 2561 - สิงหาคม
2561

REFERENCES

- Adiwattanasitt. C., (2015). Community Research By the community and the community.
In the integration era, the ASEAN Economic Community. **Research Journal
Phranakhon Rajabhat.** 6(2), 1-8.
- Boontanuttanapong, A., (2006). Not easy to Participatory Action Research. **Research
Journal Phranakhon Rajabhat.** 1(1), 19-26.
- Donnaya Suwetwethin, D (2018). **Colorful house, Prachatipat, Ladprao. Thai Health
Promotion Foundation.** Retrieved June 7, 2018, <http://www.thaihealth.or.th>
- Inprasitha, M. (2018). **The turning point of Thai Education: The answer is a classroom.**
Retrieved June 7, 2018, from https://www.tkpark.or.th/tha/articles_detail/342.

- Kindon, S., Pain, R. & Kesby, M. (2007). **"Participatory Action Research: origins, approaches and methods."** In Kindon, S., Pain, R. & Kesby, M. (eds.). *Participatory Action Research Approaches and Methods: Connecting people, participation and place*. Routledge, 9-18
- Korkaewthongdee, N. & Kathikul, P. (2001). **The manual of anti-corruption for people: People project and community relationship**. Bangkok: Srimueang Printing. (in Thai)
- Plangklang, P., (2017). Develop 10th grade students' 21st century skills and concept of solutions by project-based learning using information and communication technology. **Journal of Research Unit on Science, Technology and Environment for Learning Environ. Learning, JSTEL**. 8(1).
- Patanaponasa, N., (2004). **Participation, Fundamental Principle, and Case Study**. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Phalasuek, R., Thanomchayathawatch, B. & Songloed, D. (2018). **Participatory Action Research: Development of a Participatory Process for Health Promotion in the Community**. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Phra Dhamapidok (1999). **The case study of Dhammakaya**. 4th edition. Bangkok: Sahathammic. (in Thai)
- Pitiporntapin, S., (2015). Development of Grade 10th Students' Argumentation Skills in Natural Resources Unit Using Socioscientific Issues - Based Teaching. **KKU Institutional Research Journal**. 3(2).
- Siridhrungsri, P. (2017). Management model of organization management in community management. **Suthiparithat**. 31(1).
- Stringer, T.E., (1999). **Action Research**. 2nd Edition CA: Sage Publication. The Southern College Network Journal of Nursing and Public Health. (in Thai)
- Sunyawiwat, S. (1997). **Sociology Theory**. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- The Thai Association of University Women. (2018). **Thai citizens and culture**. Retrieved June 7, 2018, <https://sites.google.com/site/tauw2491>